

Isten és az emberi szenvedés

SZOMBAT DÉLUTÁN

E HETI TANULMÁNYUNK: Jób 10:8-12; 12:7-10; Máté 6:34;
Róma 1:18-20; 3:1-4; Kolossé 1:16-17; Jelenések 4:11

„Ne aggodalmaskodjatok tehát a holnap felől; mert a holnap majd aggodalmaskodik a maga dolgai felől. Elég minden napnak a maga baja” (Mt 6:34).

A Biblia többi iratától eltérően Jób könyve egyáltalán nem kötődik sem Izrael földjéhez, sem népéhez. Mózes első könyvétől kezdve, attól fogva, hogy az Úr ígéretet tett Ábrámnak: „*nagy nemzetté teszlek*” (1Móz 12:2), egészen A jelenések könyvéig, ami bemutatja a szent várost, Jeruzsálemet (Jel 22:19), valamilyen formában, közvetve vagy közvetlenül, de minden könyvet alakít az a szál, ami Izraelhez és Istennel való szövetséges kapcsolatukhoz kötődik.

Jób könyvéből azonban ez hiányzik, még az ősi Izrael történelmének meghatározó eseménye, a kivonulás sincs benne. Ennek az lehet a legfőbb oka, hogy Mózes Midián földjén írta Jób könyvét, mint ahogy Mózes első könyvét is, akkor, amikor még nem történt meg a kivonulás. Ez magyarázza, hogy miért nem találunk említést róla.

Azonban lehet más oka is, ami talán még fontosabb. Jób könyvének egyik legfőbb témája az emberi szenvedés, ami viszont egyetemes, nem korlátozódik egyetlen népre vagy korszakra. Zsidók és pogányok egyaránt tapasztalnak valamit a Jóbot is sújtó bajokból, a létezés fájdalomából a bűnbe süllyedt világban. Jób gyötrelme valóban egyedi volt, mégis jelképezi mindannyiunk szenvedését.

ISTEN A TERMÉSZETBEN

Mit fejez ki Pál apostol Róm 1:18-20 verseiben?

Micsoda erő rejlik e néhány mondatban! Isten eleget kijelentett a létéről és valóságáról „*az ő alkotásaiból*”, vagyis a teremtet világ által, „*úgy, hogy ők [az emberek] menthetetlenek*” a hitetlenségük miatt. Pál tehát elmondja, hogy az ember egyedül a teremtet világból eleget megtudhat Isten létezéséről és természetéről ahhoz, ami alapján teljes joggal kárhoztatható az ítélet napján.

Vitathatatlan, hogy a természet világa sokat elárul Isten létezéséről. A modern tudomány is feltárt olyan részleteket a teremtés csodáiból, amelyeket elődeink 300 éve – még kevésbé 3000 éve – elgondolni sem tudtak volna. Csakhogy ironikus helyzettel találkozunk itt is: minél bonyolultabbnak látja a tudomány az életet, annál kevésbé valószínű, hogy a tudomány más magyarázatot ad az élet eredetére, mint a véletlen és az esetlegesség gondolatát. Vegyünk például egy iPhone-t, amiről látszik, hogy megtervezték, a terv szerint működik, kívül-belül mutatkozik rajta a tervezettség és csak azért működik, mert megtervezték, természetes tehát, hogy megtervezték. Viszont az ember esetében, akin látszik a tervezettség, a terv szerint működik, kívül-belül mutatkozik rajta a tervezettség és csak azért létezik, mert meg lett tervezve, azt állítják, hogy csupán véletlen folytán jött létre. Szomorú, hogy sokakra hatott a megtelevesztés, és elhiszik ezt az állítást!

Hogyan tükrözik Jób 12:7-10 versei ugyanazt a gondolatot, amivel Róm 1:18-20 szakaszában is találkozunk?

Itt szintén azt halljuk, hogy Isten létezése megmutatkozik a teremtet világban. Persze a bűnbe süllyedt világban a természet nem teljesen tükrözi Isten jellemét, de mindenképpen bemutatja teremtő hatalmát, mint ahogy jóságának bizonyos vetületeit is.

Melyek azok a dolgok a természetben, amelyek különösen sokat mondanak neked Isten hatalmáról és jóságáról? Hogyan tanulhatunk meg erőt és bátorságot meríteni ezekből?

SEMMI SINCS MAGÁTÓL

Számos jó, nyomós érvet felsorakoztathatunk Isten létezése mellett. A teremtet világ bizonyágtételén kívül ott van még az „egyetemes” kinyilatkoztatás: alapvetően az a gondolat, hogy semmi sincs magától, nem hozta létre önmagát. Minden létezőt valami más hozott létre, ami már előbb megvolt, és azt is egy már korábban meglévő hozta létre. Ez így megy egészen addig, amíg eljutunk oda, ami nem lett megteremtve, ami mindig is volt, mert soha nem volt idő, hogy ne létezett volna. És ugyan ki más lehetne ez, mint Isten, akit a Szentírás mutat be?

Mit tanítanak a következő szövegek minden dolog eredetéről?

Jn 1:1-3 _____

Kol 1:16-17 _____

Jel 4:11 _____

E szakaszok azt a tanítást közvetítik, ami valójában a világ létezésének leglogikusabb magyarázata, hogy mindent az örökké létező Isten teremtett. Isten létét a végtelenségig tagadó gondolkodók között vannak viszont, akik egy másik feltevessel álltak elő. Ahelyett, hogy a mindenható, örök Isten teremtette volna az univerzumot, szerintük a mindenség a „semmiből” állt elő. Még Stephen Hawking, a jelenleg Isaac Newton székét elfoglaló híres tudós is azzal érvel, hogy a világegyetem a „semmiből” lett.

„Mivel létezik a gravitáció törvénye, az univerzum képes a semmiből létrehozni önmagát, és ezt meg is teszi” (Stephen Hawking és Leonard Mlodinow: *The Grand Design*. New York, 2010, Random House, 180. o.).

Az biztos, hogy Hawking mély és bonyolult matematikai képletekkel vezeti le elgondolását, az ember azonban eltűnődik: itt vagyunk, jó 400 évvel a tudományos forradalom kezdete után, és a világ egyik legkimagaslóbb tudósa azzal érvel, hogy a *semmiből* állt elő az egész világegyetem és mindaz, ami benne van? A tévedés még akkor is tévedés, ha a világ legnagyobb tudósa mondja!

Ezzel kapcsolatban olvassuk el 1Kor 3:19 versét! Miért olyan fontos a kereszténynek ezt mindig észben tartani?

AZ EGYIK LEGKORÁBBI KÖNYV

Az istenhitet elutasítók zajos hírverése ellenére számos jó okot felsorakoztathatnak hitük mellett az Istenben hívők. Van viszont egy állandó probléma, amit a korszakok során sokan felhoztak, hogy mentséget találjanak hitetlenségükre, ez pedig az emberi szenvedés és a gonoszság problémája. Hogyan lehet Isten maradéktalanul jó, szeretettel teljes, mindenható, ha létezik rossz? Sokak számára ez továbbra is botránykő marad. És őszintén, vajon ki az a hívők között, aki megízlelte és tapasztalta Istennek és a szeretetének valóságát, mégis nem vívódott időnként ezzel a kérdéssel?

Érdekes, Ellen G. White is azt tanította, mint a zsidó hagyomány, hogy *Jób könyvét* Mózes írta Midián pusztájában. „A puszta magányában eltöltött hosszú évek nem teltek hiába. Mózes nemcsak a rá váró nagy munkára készült fel ekkor, hanem a Szentlélek ihletése alatt megírta *Mózes első könyvét*, valamint *Jób könyvét*, amelyeket Isten népe az idők végéig mély érdeklődéssel fog olvasni” (Ellen G. White megjegyzései, *The SDA Bible Commentary*. 3. köt. 1140. o.).

Megtudjuk, hogy a Biblia két legkorábban lejegyzett iratának egyike, *Jób könyve* az emberi fájdalom és szenvedés univerzális kérdésével foglalkozik. Vagyis Isten tudta, hogy az ember számára fontos kérdés lesz ez, éppen ezért egészen korán lejegyeztette Mózesrel *Jób történetét*, az Ige részeként. Isten már elejétől fogva értésünkre akarta adni, hogy fájdalmunkban és szenvedésünkben nem hagyott magunkra, mellettünk áll, mindenről tud. Meglehet a reményünk, hogy végül mindent helyre tesz.

Mit tanítanak a következő bibliaszövegek a gonoszság létezéséről? Dán 12:1; Mt 6:34; 24:7; Jn 16:33

Még ha érthető is a gonoszságra való hivatkozás, amivel Isten létezése ellen érvelnek, nem állja meg a helyét a Szentírás fényében. A Biblia ugyanis tanítja a mindent tudó, mindenható, szeretettel teljes Isten valóságát, ugyanakkor arról sem hallgat, hogy van gonoszság, emberi szenvedés és baj. A rossz azonban nem lehet mentség az istenhit elvetésére. *Jób könyvének* felületes olvasatából is kitűnik, hogy Jób még a legmélyebb csüggedésében sem vonta kétségbe Isten létét. Inkább az volt számára a kérdés, meghozzá joggal, hogy vajon miért történik mindez vele.

Természetes, hogy kérdések merülnek fel bennünk a szörnyűségek látán. Tehát hogyan tanulhatunk meg a rossz dolgok ellenére is bízni Isten jóságában?

A DILEMMA

A következő szakaszokban mivel küzd Jób? Mi az a kérdés, amit nem tesz fel? Jób 6:4-8; 9:1-12

Amint a tegnapi tanulmányban is megállapítottuk, *Jób könyvében* nem vitatott kérdés Isten léte. Inkább azt taglalja, hogy vajon Jób miért megy át a megpróbáltatásokon. Tekintettel arra, amit átélt a pátriárka, ezt mindenképpen jogos kérdésnek tarthatjuk, főleg mivel hívő emberről van szó.

Például ha egy ateistát érnek ilyen próbák, a miéltre adott válasz viszonylag egyszerű és egyenes lehetne. Értelem és cél nélküli világban élünk, senki nem törődik velünk. Ebből következik, hogy a bennünket körbevevő durva, rideg és érzéketlen természeti erők között alkalmanként a céltalan tragédiák áldozataivá válunk. Hogyan is találhatnánk az egészben értelmet? Ha már az életünk is céltalan, akkor az életet végigkísérő megpróbáltatásoknak is éppúgy értelmetlennek kell lenni!

Sokan nem tartják kielégítőnek ezt a választ, sőt reménytelennek látják, mégis Isten tagadásának alapállásából nézve logikusnak tűnik. Másik oldalról, Jób perspektívájából közelítve viszont egészen más a dilemma.

Olvassuk el Jób 10:8-12 szakaszát! Hogyan segít ez a rész megbirkózni a rettenetes kérdéssel, amellyel Jób küzdött?

Igen, Jób azzal a kérdéssel vívódik, amivel a legtöbb hívő küzdött és küzd: Ha létezik Isten, jó, szerető Isten, miért szenvednek ennyit az emberek? Miért van az, hogy még a „jó” emberek is, mint Jób olyan szerencsétlenségeket és bajokat szenvednek el, amelyekből gyakran semmi jó nem származik? Ha nem lenne Isten az univerzumban, az volna a felelet, hogy azért, mert egyszerűen ilyen az élet a tisztán materialista kozmoszban, amelyben az ember nem más, mint pusztán az atomok és molekulák véletlenszerű mellékterméke.

Jób ennél tisztábban látott, mint ahogy mi is, és ebből fakad a dilemmánk.

TEODÍCEA, VAGYIS ISTEN IGAZOLÁSÁNAK KÉRDÉSE

Róm 3:1-4 verseinek közvetlen szövegösszefüggése Isten választott népének hűtlenségére mutat, azonban mi az a szélesebb kép, amire Pál itt utal? Mit mond az apostol Istenről?

Zsolt 51:6 versét idézve Pál elmondja, hogy „*igaznak ítéltséssel a te beszédedben, és győzedelmes légy, mikor vádolnak téged*” (Róm 3:4). Az itt említett gondolat olyan motívum, ami megjelenik a Szentírás különböző helyein. Ez a teodícea – annak kérdése, hogy a gonoszsággal szemben megértsük Isten jóságát. Ősrégi kérdés, amivel egész héten foglalkozunk. Valójában maga a nagy küzdelem is a teodícea, Isten igazolásának kérdése körül zajlik. Isten jósága meg fog mutatkozni az emberek, angyalok, sőt az egész világmindenség előtt, a világban kibontakozó gonoszság ellenére is.

„Minden kétely, amely a hosszú küzdelem során az igazság és tévelygés kérdésében felmerült, most tisztázódik. A lázadás következményei, az isteni rendelkezések mellőzésének gyümölcsei minden értelmes teremtmény előtt nyilvánvalóak lesznek. Az egész világegyetem láthatja a különbséget Isten kormányzata és Sátán uralma között. Sátánt saját cselekedetei ítélik el. Az események teljes mértékben igazolják Isten bölcsességét, igazságosságát és jogosságát. Világossá válik, hogy Isten a nagy küzdelem során tett minden intézkedésében tekintettel volt népének örök érdekeire és a teremtet világokra” (Ellen G. White: *A nagy küzdelem*. Budapest, 2013, Advent Kiadó, 572. o.).

Bármilyen nehéz is lehet most, a bűn és a szenvedés világában élve megértünk (és ha nekünk nehéz, képzeljük csak el, mit gondolhatott Jób!), amikor minden véget ér, megláthatjuk majd Isten jóságát, igazságosságát, szeretetét és korrektségét az emberiséggel, Sátánnal és a bűnnel való minden dolgában. Ez nem azt jelenti, hogy minden jó volna, ami a világban történik, nyilván nem. Csak azt jelenti, hogy Isten a lehető legjobban kezel mindent, és amikor majd befejeződik a bűnnel szerzett rettenetes tapasztalat, mindannyian így kiáltunk fel: „*Nagyok és csodálatosak a te tetteid, mindenható Úristen, igazságosak és igazak a te utaid, nemzetek Királya*” (Jel 15:3, ÚRK).

Miért olyan fontos dicsérni Istent már most, a megpróbáltatások között is, amelyeket olyan nehezünkre esik elviselni?

TOVÁBBI TANULMÁNYOZÁSRA:

C. S. Lewis, keresztény író és hitvédő az egyik könyvében a felesége haláláról és a saját küzdelméről írt, arról, hogyan próbált megbirkózni a tragédiával. Így fogalmaz:

„Nem mintha nagyon fenyegetne az a veszély (úgy gondolom), hogy megszűn-
nénk hinni Istenben. Az igazi veszély inkább az, hogy ilyen iszonyatos dolgokat
higgyek el róla. Nem attól a konklúziótól tartok, hogy „Végeredményben tehát
nincs Isten”, inkább attól, hogy „Tehát Isten valójában ilyen. Ne álltasd tovább
magad” (C. S. Lewis: *A Grief Observed*. 6-7. o.)! Jób is ezzel a kérdéssel vívó-
dott. Amint láttuk, Isten létét soha nem vonta kétségbe, inkább Isten jellemét
illetően kínozták kételyek. Jób hűségesen szolgált Istennek, „jó” ember volt,
tudta, hogy nem érdemelte meg, ami vele történt. Ezért feszegette ő is azokat a
kérdéseket, amelyeket annyi hívő feltesz a tragédiák között: *Valójában milyen
az Isten?* Nem éppen ez a nagy küzdelem lényege? Nem Isten léte, hanem a jel-
leme körül forog. Valóban sok minden szerepet játszott abban, hogy eldőlt a
nagy küzdelem, de kétségkívül Jézus kereszthalála, az, hogy Isten Fia „önma-
gát adta értünk áldozati ajándékkul, Istennek kedves, jó illatként” (Ef 5:2, ÚRK),
minden másnál inkább feltárta az egész világmindenség előtt Teremtőnk igazi
jellemét. A kereszt mutatja be, hogy valóban megbízhatunk Istenben.

BESZÉLGESSÜNK RÓLA!

1. Időzzünk még a hit nélkül élők szenvedésének a kérdésénél! Amint láttuk, ők nem ugyanazokkal a kérdésekkel vívódnak, mint a tragédiától szenvedő hívők. Viszont mi reményük lehet rá, hogy valaha is vála-
szokat kaphatnak vagy megoldást találhatnak? Képzeljük csak el, milyen lehet átélni mindazt, amit a világban átélünk, még hozzá abban a hitben, hogy a sír lesz a vég, és azon túl nincs már semmi! Nem is csoda, hogy annyi hit nélkül élő ember kétségbeesetten lemond az élet-
ről vagy arról, hogy az egészben valami értelmet találjon. A szekuláris irodalom tele van az élet értelmetlensége miatti jajkiáltásaikkal és panasaikkal. Ha tehát bánat ér, hogyan találhatunk reménységet a hitben, még ha meg is maradnak a nehéz kérdések?
2. Miért olyan fontos most, hogy sokat foglalkozzunk a kereszttel, ami a leghatalmasabb kinyilatkoztatás Isten szeretetéről és jelleméről? Mit hirdet Isten jelleméről a kereszt akkor is, amikor szomorúság, tragédia és felfoghatatlan gonoszság vesz körül? A kereszt valóságára gondolva minek a reményében erősödhetünk meg, annak a végső kimene-
telére gondolva, amivel éppen küzdünk?

GERZSENYI SÁNDOR: CSENDES SZABADÍTÓ

Közöttünk jár, de halkán lép a lába,
És csendben nyitja szóra ajkait.
A tűz a nyelvén Isten drága Lelke,
Ki minden népnek szent törvényt tanít.

Nem lármáz, nem kiált a harsogókkal,
Szavát az utcazajban nem leled.
Megirgalmaz a pislá gyertyabélnek,
S nem zúzza szét, a nád ha megrepedt.

Kezében sebre gyógyos balzsamírt hord.
A hangja béke, szíve száanalom.
Szegénynek kincset oszt, dús alamizsnát,
Mely soha meg nem rozsdáló vagyon.

Jön s megkopogtat minden bezárt ajtót,
Hogy felkarolja azt, ki elbukott...
Legyünk hát csendben, mert átmegy közöttünk,
S az ittlétéről senki nem tudott.